GAZETA WARSZAWSKA.

W SOBOTĘ DNIA 6. SIERPNIA ROKU 1774.

Z Warſzawy dnia 6. Sierpnia.

W tych dniach, wielką tu nowinę o pokoiu między *Roſſyą* i *Portą* zawartym, przynióſł Goniec od wielkiego woyſka *Roſſyiſkiego* wyſłany. Rzecz całą wyraża liſt od Imci Pana Feld-Marſzałka Hrabiego *de Romanzòw* do Imci Pana Hrabiego *de Stackelberg* pełnomocnego u Dworu naſzego Miniſtra *Roſſyiſkiego* piſany w te słowa: „

„ Spieſzę z donieſieniem „ o zakończeniu oſtatecznym „ pokoiu. Artykuły podpiſane „ w moim obozie o godzinie 4. „ w *Kontſchonk Kainargde* w „ *Bulgary* dnia $\frac{10.}{21.}$ Lipca, przez „ Plenipotentów, z iedney ſtro- „ ny Xiążęcia Mikołaia *Repnina* „ Generała Lieutenanta, z dru- „ giey zaś ſtrony przez *Niſſan-* „ *gi Reſmi Achmet Effendi*, tu- „ dzież *Ibrahim Miſſelin Reis*-

„ *Effendi*, ſą iuż potwierdzone
„ odemnie i od Wielkiego *Wezyra*, podług pełnomocney
„ władzy nam daney. Wyrażam tu tylko treść Traktatu;
„ rzeczy zaś całey kopią
„ wkrótce nadeſzlę, iak tylko
„ mi czas pozwoli. Poſtanowienia ſą te:

„ I. Samowładztwo *Tatarów*; których obie Strony pokoy czyniące, maią od tego
„ czaſu uznawać za Narod wolny. Ich *Hanowie*, w niczym
„ iuż więcey, iedno tylko co
„ ſię tycze Obrządku *Mahometańſkiego*, nie będą podlegali
„ Wielkiemu *Sułtanowi*; który
„ ieſt tegoż Obrządku *Mahometańſkiego* naywyżſzym *Kalifem*.

„ II. Wolne i nieokreślone dla obu Stron żeglowanie,
„ na wſzyſtkie okręty i ſtatki
„ Kupieckie, po wſzyſtkich
„ morzach, odnogach i rzekach
„ do wſzyſtkich Portów i płaſzczyzn.

„ III. Pełnomocność dla
„ obu Stron budowania nowych
„ Fortec i dawnych naprawowania; iak ſię tylko którey
„ Stronie będzie podobało.

„ IV. Odtąd *Porta* będzie
„ dawała Ceſarſtwu naſzemu
„ tytuł: *Padischal* Całey Ruſi.

„ V. Taż *Porta* uſtępuie
„ naſzemu Państwu *Azów*, *Ienikolt*, *Kiercz* i *Kinburn*, z ich
„ okolicami; oraz owę część
„ ziemi, która ieſt między rzekami *Bohem* i *Dnieprem*, a to
„ wiecznemi czaſy.

„ VI. Państwo *Roſſyiſkie*
„ oddaie *Porcie* wſzyſtkie zawoiowane Kraie; ubeſpieczaiąc wſzyſtkim tychże Kraiow, w Prowincyach i Wyſpach, które ſię teraz oddaią,
„ mieſzkaiącym Obywatelom,
„ wſzyſtkie godności i przywileie: przez co wolni będą od
„ wſzelkiego uciemiężenia.

„ Proſzę o tym oznaymić
„ wſzyſtkim naſzym Miniſtrom przy Dworach Cudzoziemſkich zoſtaiącym.„ &c.

z *Konschonk Kainardge*
dnia $\frac{15.}{26.}$ Lipca, 1774.

HRABIA ROMANZOW.

Ta nowina, w Obozie tuteyſzym *Roſſyiſkim*, dnia wczorayſzego, z wielką uroczyſtością, przy biciu z harmat, ogłoſzona i obchodzona była.

Ieymć Pani z Xiążąt *Radziwiłłów Morawſka* Generał-Maiorowa Woyſk W. X. Lit: powracaiąc do Oyczyzny z Zagranicy, dnia zaonegdayſzego tu przybyła; gdzie i ſam Imć Pan Generał Maior od dni kilku znayduie ſię.

Z WŁOCH.

Z Rzymu d. 29. Czerwca.

Oyciec S. na Konsystorzu taiemnym, w poniedziałek rano odprawionym, mianował na Arcy-Biskupstwo *de Durazzo* Imci Xiędza Tomasza *Mariagni*; na Biskupstwo *de Bajano* Imci Xiędza *Rossetti*; na Biskupstwo *de Montemarano* Imci Xiędza *Guinetti*; na Biskupstwo *Montalcino* Imci Xiędza *Pecci* Benedyktyna: potym dla Imci Xiędza *Mariagni*, iako nowego Arcybiskupa, proszono o *Palliusz.*

Z Bastyi d. 28. Czerwca.

Sprawa osądzonych w więzieniu za spisek ostatnią razą uczyniony, iuż iest rozsądzona; iednych skazano na wplatanie w koło, drugich na obwieszenie. Wprowadzono też teraz do więzienia wielu znacznieyszych Obywatelów tego Wyspu; na których padło podeyrzenie o uczestnictwo w przerzeczonym spisku.

Z Wenecyi dnia 2. Lipca.

Dnia wczorayszego na radzie *Precadów* czytano listy, które Senat odebrał od Imci P. *Tiepolo* Posła tey Rzeczypospolitey u *Stolicy Apostolskiey*, w których to się zawiera: *że* gdy pomieniony Minister na ziednaney sobie u Oyca S. audyencyi doprászał się o ostateczną odpowiedź na zanieśioną od Senatu prozbę, względem zmnieyszenia i zupełnego zniesienia Swiąt niektórych w Roku; Ociec S. odpowiedział mu,, *że*
,, niemoże dogodzić tey prozbie, która iest przeciwna u-
,, stanowieniom Zboru *Tarragońskiego* i Bullom Papieżów
,, Benedykta XIII. i XIV.; tudzież *że* ieżeli gdzie, tedy
,, naybarziey we *Włoszech* nie
,, życzyłby sobie żadną miarą
,, wprowadzać takich nowości.
,, Na koniec przydał Oyciec S.
,, *że* z chęcią dyspensować bę-
,, dzie, poddanych Rzeczypo-
,, spolitey *Weneckiey*, aby ci po
,, wysłuchaniu Mszy we dni
,, Swięte, pracą i robotą bawi-
,, li się; ale co na odmianę,
,, iaką w Kanonach Kościel-
,, nych i Liturgiach, przez
,, zupełne znoszenie Swiąt,
,, niepozwoli bynaymniey

Z Neapolu d. 2. Lipca.

Lubo Xiąże *d'Aliano Colonna* wszelką iuż uczynił gotowość do wyiazdu do *Sycylii*, którey Vice-Regem mianowany iest, niespodziewamy się iednak, aby kiedy ten Urząd sprawował; albowiem Krol Imc *Hiszpański* stoi przytym nieodmiennie, aby Margrabia *Fogliani* koniecznie tam na swóy Urząd powrócił, a to dla tego,

żeby Dwór niezdał się podlegać uporczywości buntowników *Palermitańskich*. Margrabia *Tanucci* pierwszy Minister mocno się upiera za stroną Xiążęcia *d'Aliano*; dzisieyszemu zaś Vice-Reiowi zgoła nie iest przychylny: z tym wszystkim niespodziewamy się aby nad wolą Króla Imci *Hiszpańskiego* mógł co przewieść w tey mierze.

Z SZWECYI.

Z Stokolmu dnia 5. Lipca.

Xiężna *Sudermanii* dnia 26. przeszłego miesiąca, wyiachawszy z *Wismar*, dnia pierwszego miesiąca teraznieyszego stanęła w *Dalerœ*: nazaiutrz wsiadła na Baty Królewskie z całym Dworu swoiego pocztem i przybyła do *Erstawich* o 2. mile od tey Stolicy, gdzie powitana iest Imieniem Króla Imci przez dwu Senatorów, a Imieniem Familii Królewskiey przez dwu Urzędników Nadwornych. Xiąże *Sudermanii* wraz się udał na ono mieysce; gdzie też iak słychać i sam Król Imć znaydował się *in cognito*. Pomieniona Xiężna dnia dzisieyszego ma się przybliżyć milą iedną do tey Stolicy, to iest do *Nickelwich*, gdzie cała Familia Królewska na iey przyięcie ziechała się. Poiutrze będzie w iazd uroczysty tey Xiężny do tego miasta, po którym nastąpi ślub. Uroczystości weselne trwać maią aż do dnia 20 teraznieyszego miesiąca.

Towarzystwo *Pro Patria* zwane, roztrząsnąwszy pisma przysłane sobie z odpowiedzią na zadane pytanie: *Czy przystoi obmyślić w* Szwecyi *stròy iaki narodowy rożny od innych?* Nagrodę wartości 30. Czerw: złotych przysądziło Panu *Waller*; tudzież 4 Medalle srebrne czterem innym Dyssertacyom, które acz niedoszły pierwszey osądzone są iednak godnemi druku.

Z ROSSYI.

Z Petersburga d. 28. Czerwca.

Dwór nasz przez Kuryera w tych dniach z listami przysłanego od Hrabi *de Romansow*, odebrał potwierdzenie wiadomości o zwycięstwach przez Generała *Kamińskiego* odniesionych, raz nad iednym *Kara Baszą*, drugi raz nad czterma *Bin Baszami*.

Z NIEMIEC.

Z Bruxelli dnia 14. Lipca.

Xiężna *de Croy* Wdowa, po kilko-tygodniowey chorobie, dnia 7. tego miesiąca, zakończyła tu życie.

Num: 63.

SUPLEMENT

DO GAZETY WARSZAWSKIEY.

W SOBOTĘ DNIA 6. SIERPNIA ROKU 1774.

Z Konstantynopolu dnia 3. Czerwca. Dnia 19. mieśiąca przeszłego, wszczął się tu pożar na ulicy *Guibali;* który wkrotce bez wielkiey szkody ugaszony iest.

Na samym odchodzeniu poczty, dnia dzisieyszego rozeszła się tu pogłoska, ktora ieszcze potrzebuie potwierdzenia, o zaszłym buncie w wielkim Woysku; i że wrozruchu przezen sprawionym, miał zginąć *Aga Iańczarski*, i *Koul Krayassy* Namiestnik iego. Czas pokaże, iak prawdę, tak i skutek tey nowiny.

Z Ferrarza dnia 25. Czerwca. Kardynał Legat *Borghese* podpisał dnia 6. tego mieśiąca, a w tych dniach ogłośić kazał Wyrok odnawiaiący dawne postanowienie; mocą którego zakazano iest wszystkim Urzędnikom Celnym, skarbowym, albo do Rządu należącym, aby się nieważyli napastować, albo zle traktować iakiegożkolwiek Kupca, Handlarza, Kramarza, Rzemieślnika, Kmiotka, albo kogożkolwiek, dla przymuszenia go do dania sobie naymnieyszey rzeczy pod iakimkolwiek pozorem podarunku lub poczestowania; ale przeciwnie, aby każdy z nich za swe pieniądze i wedle taxy dla wszystkich powszechney, opatrował się we wszelakie potrzeby, niedomagaiąc się pod żadnym pozorem zmnieyszenia dla siebie ceny; a to pod surowemi karami na przestępców, skazaniem nawet na galery na lat 5 gdy okoliczność zdarzonego przewinienia tego będzie wyciągała.

Z Florencyi dnia 30. Czerwca. Wielki Xiaże Imć, znaiąc iak wielka iest wygoda powszechna, gdy na bitym gościńcu

pocztowym, mile dobrze ſą rozmierzone i oznaczone; nakazał wykonanie tego, wyrokiem ſwym dnia 25. Kwietnia w tym Roku wydanym. Dzieło to polecone ieſt Imci Panu *Wawrzyńcowi Micheli* Geometrze, który ma do tego użyć nowey ſwego wynalazku Machiny, od wſzyſtkich znaiących ſię pochwaloney. Tenże ſam P. *Micheli*, wynalazł i ſam ſporządził drugą machinę, różną od tey, którey używaią dotąd, ſłużącą do rozmierzania drogi na morzu. Niebawiąc ten Geometra ma ſię udać do *Liworna*, aby przy swiadkach znaiących ſię na żeglarſtwie doświadczył, czy ſię zgodzi ſkutek pracy iego, z tą, którą ma nadzieię.

Z Stokolmu dnia 1. Lipca. Że żołnierze nieumieiąc ſpoſobu chędożenia broni, pſuli ią częſto i znaczną ſzkodę Skarbowi Królewſkiemu czynili; zatym Król Imć wydał rozrządzenie nowe, które do wſzyſtkich Generałów i Kommendantów rozeſłał. Mocą tego rozrządzenia, w każdym Regimencie będzie po kilku, którzy nakładem Korony maią ſię uczyć chędożenia i polerowania broni; a po wyuczeniu ſię, maią potym uczyć innych żołnierzy. Narzędzia do tego potrzebne ſprawione będą nakładem ſkarbowym.

Z Królewca dnia 1. Lipca. Dama iedna *Roſſyiſka Marſa Dymitrciówna* imieniem, będąc z ſwego domu oſtatnią, wſzytkie ſwoie maiątki ocenione na 32, 200. Rublów, zapiſała domowi założonemu na wychowanie Dzieci Narodowych w *Moſkwie*. Dochodu rocznego, z wymienioney ſummy, wyſtarczy na dzieci 24. dwunaſtu płci męſkiey, a 12. niewieściey. Dziatki przypuſzczone do uczeſtnictwa dobroczynności tey Damy, będą miały oſobne na ſukniach znaki, a za duſzę ſwey Dobrodziki coroczne odprawować nabożeńſtwo będą winne. Portret tey Damy umieſzczony ieſt w tymże domu, między wyobrażeniami innych Dobroczyńców.

Z Niżſzego Rhenu dnia 16. Lipca. Słychać tu, o bliſkim Małżeńſtwie dwu Xiężniczek Landgrabianek *de Heſſe Darmſtadt;* z których pierwſzą ma wziąć za Małżonkę Xże *de Saxe Weymar d'Eysenach;* drugą zaś, Xże dziedziczny *de Bade.*

Z Paryża dnia 11. Lipca. Hrabina *de Valentinois* umieraiąc bezdzietnie, a maiąc więcey 140,000. Liwrów dochodu, teſtamentem ſwoim maiątek cały tak rozporządziła: część

fortuny swoiey zapisała Przyiaciołom; część służącym sobie w różnych sprawach Osobom; część domowym sługom. To iest, 100,000. franków Hrabiemu *de Bissy*; 15,000. liwrów dochodu Panu *Bourdot* swemu Prokuratorowi; 6,000. swemu Pisarzowi; toż innym sługom. Dom swóy *de Pascy*, którego sprzęt sam wart iest 50,000. talarów, zapisała Hrabiemu *de Stainville* Bratu Xiążęcia *de Choiseul*. Na koniec, wszystkiey reszty Dziedziczką uczyniła Xiężnę *de Fitz James*.

Gedeon-Anne de Joyeuse, Hrabia *de Grand-Pré*, w tych dniach umarł w Zamku swoim. *Daniel Bertrand de Langle* Biskup *de St: Papoul* w *Languedoc*, Opat *de Blanche Couronne* w Diecezyi *Nancyiski*, zszedł z tego świata w *St: Papoul* w Roku 72. wieku swego.

Z Frankfortu dnia 16. Lipca. Wedle porachunku uczynionego przez Imci Xiędza *Christiana Meyer* niegdyś *Jezuity* Professora i Astronoma Nadwornego Xiążęcia *Palatina*, pierścień Saturnowy, który po swym powtórnym ziawieniu przestał być widomym, dnia 5. Kwietnia w Roku teraznieyszym miał być znowu widzialnym dnia 7. Lipca. Skutek potwierdził prawdę tego przepowiedzenia; gdyż tegoż samego dnia postrzeżono znowu wyraznie w *Schetzinger* w *Heidelberg*, i w *Manheym*, tenże pierścień z obu stron wychodzący naksztalt dwu świetnych promieni. Ta obserwacya zgadzaiąca się zupełnie z wyrachowaniem wprzód uczynionym, wielką sławę zjednała pomienionemu Astronomowi; z tey naybarziey okoliczności, że wszystkie od innych dotąd czynione rachunki nie były wolne od omyłek.

Z Londynu dnia 12. Lipca. Różnice zachodzące między naszym i *Hiszpańskim* Dworem względem Wyspu *des Ecrivisses* zwanego, już były zakończone, przez umowę wzaiemną uczynioną w ten sposób: że na pomienionym Wyspie, ani *Anglicy*, ani *Hiszpani* niemieli swych osad zakładać; ale iak ci tak owi bespiecznie mogli brać z niego na swą potrzebę drwa, sól i wody słodkie. Z tym wszystkim, gdy Urzędnicy tameczni, swym domysłem, niektóre wzaiemne między sobą poczynili gwałty; Dwory swoie wdali przez to w nową sprawę, nad którą teraz pracuią Ministrowie. Wszakże spodziewamy się, że wkrótce rzecz cała pomyślny koniec wezmie.

Dnia 8. mieſiąca teraznieyſzego odprawiła ſię rada w *St: James*, na którey Hrabia *de Darmouth* Sekretarz Stanu w ſprawach *Amerykańſkich*, czytał pewne Artykuły, dniem wprzód od Agentów oſad *Amerykańſkich* oddane ſobie. Artykuły te, iak tu głoſzą, czynią nadzieię, że ninieyſze roſterki w *Ameryce* za pośrzedni&wem wielu oſob znakomitych, na onych oſadach maiących powagę, prędzey i pomyślniey nad wſzelkie ſpodziewanie zakończone będą. Tęſkliwie tu wyglądamy liſtów z *Boſton*, abyśmy ſię co prędzey dowiedzieli, co tam poſtanowiła rada Prowincyalna z *Boſton* do *Salem* przenieſiona. Tym czaſem zaś mocno ſię lękamy owego zamyſłu *Amerykanów*, którym przedſięwzieli przerwać wſzelki handel z nami. Piąta albowiem część Rzemieślników naſzych, pracuiących nad temi ręko-dziełami, które ſą pokupne w oſadach *Amerykańſkich*, iak bez roboty, tak i bez chleba zoſtaćby ſię muſiała.

Pułkownik *Morriſon*, Poſeł Wielkiego *Mogola*, dotąd tu bawiący ſię, częſte miewa rozmowy z Miniſtrami Królewſkiemi, względem przymierza, któreby rad ſkleił między naſzym Dworem i wielkim *Mogołem*. Ale ieſzcze w tey ſprawie nic pewnego niepoſtanowiono; owſzem rozumiemy, że to nigdy do ſkutku nie przyidzie.

DONIESIENIE z WARSZAWY DNIA 6. SIERPNIA.

Podaie ſię do wiadomości, iż znayduie ſię znaczny Dworek z doſtatnią budowią budynków przodkowych. Wtyle po iedney ſtronie ſą officyny murowane. Za niemi browar doſkonale wyſtawiony, w którym przednie udaią ſię piwa, z całym narzędziem. Z drugiey ſtrony drwalnia, magiel, ſzpichlerze, wozownie, ſtaynie. Za temi budowami, plac obſzerny ſzerokości łokci 70. długości łokci 300. aż do tylney bramy. Ten Dworek na Szòlcu przy ſamey Zupie J. K. Mci ſolney nowo-oparkaniony. Ma przeiazd z ulicy Szòlca na ulicę wſzyſtkie za niem będące. Ktoby ſobie życzył nabycia, niech ſię uda do Imci Pana Pienduſa *lub do Imci P.* Stankiewicza *tamże w tym Dworku rezyduiącego; albo do Imci P.* Franciſzka Kępińſkiego *Podſkarbiego* Szatnego *Dworu Xiężney* *Imci* Sanguſzkowey *M. W. Litt: rezyduiącego w* Labartowie.